

MŰVÉSZETEK – VIZUÁLIS KULTÚRA (0+0+1+1 óra) A szabályozás szerint a gimnázium 9–10. évfolyamán kötelező tantárgy a vizuális kultúra, míg 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület. Ennek megfelelően az iskola 11–12. évfolyamon a számára megfelelő jellemzőkkel ruházhatja fel a művészeti oktatását a megfelelő művészeti tantárgyak kiválasztásával, vagy akár komplex művészeti oktatásban gondolkodva alakíthatja ki a művészeti tantárgyak struktúráját a helyi tantervében. Ebből következik, hogy minden művészeti tantárgy, így a vizuális kultúra is heti 2 óra/évfolyamra készítette el a kerettantervét, ám annak felhasználása az iskola igényeinek függvényében értelmezendő. A vizuális nevelés legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak árnyaltabb értelmezéséhez és megítéléséhez, környezetünk értő alakításához. A tantárgy így nemcsak a képző- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmai közé emeli a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet, kapcsolódó irodalmi és zenei tartalmakat.. A képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmai végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző iskolaszakaszokban különböző módon kapnak hangsúlyt. Ezek a részterületek azonban a legfontosabb tartalmakat biztosítják csupán a fejlesztéshez, de hatékony fejlesztés csakis komplex feladatokban, egymással összefüggő feladatsorokban értelmezhető. A tantárgy oktatása tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a projekt módszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában. A NAT fejlesztési feladatainak alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni. Illetve segíteni a művészi és köznapi vizuális közlések pontos értelmezését, továbbá fokozni az alkotómunka során a vizuális közlés és kifejezés árnyalt megjelenítését. Meghatározó szerepe miatt fontos a vizuális környezet alapját képező épített környezet iránti tudatosság fejlesztése a tapasztalás, értelmezés, alkotás folyamatán keresztül. A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás működtetése, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása. Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése. A fejlesztés célja az örömteli, élményt nyújtó, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hisz a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projektfeladatok önálló megoldásáig. A tanulók önismeretének, önkritikájának, önértékelésének fejlesztése kritikai szemléletmód kialakításával a gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg, amelyek mindegyike – eredeti céljától függetlenül is – személyiségfejlesztő hatású. Motiváló hatásuk mellett segítik az érzelmi gazdagodást, az empátia, az intuíció fejlesztését, az önálló ízlés, a belső igényesség kialakulását, az önértékelés és önismeret kialakulása révén pedig a céltudatos önszabályozást. Mindezekről függetlenül a vizuális kultúra tanításának fontos alapelve azonban, hogy a művészeti nevelés valójában művészettel nevelésként

értelmezendő, hisz a közoktatásban a művészet nem lehet célja, csupán eszköze a nevelésnek, de jelentős szerepe van a keresztény szellemiség elmélyítésében. A kerettanterv – némileg eltérően a NAT kompetenciafejlesztő kiindulópontjától – a vizuális kultúra részterületei szerint („Kifejezés, képzőművészet”, „Vizuális kommunikáció”, „Tárgy- és környezetkultúra”) szervezi a fejlesztés követelményeit. Az említett részterületeket további tematikai egységekre bontja, és ezeken belül fogalmazza meg a fejlesztés követelményeit, amelyekhez két évfolyamra ajánlott óraszámokat is feltüntet. Természetesen sem a tematikai egységek, sem a tematikai egységekbe foglalt tantervi követelmények sorrendje nem jelez semmiféle időrendi sorrendet vagy logikai kapcsolatot, illetve egy-egy fejlesztési követelmény nem azonos egy-egy tanóra tananyagával. Az optimális tartalomtervezés a különböző tematikai egységek követelményeit összekapcsolja a tanórán, azaz a helyi tantervkészítés, még inkább a tanmenet-összeállítás folyamán a tematikai egységeket rugalmasan kell kezelni, a tanulásszervezés felépítésének logikáját követve felhasználni, az adott évfolyamra ajánlott óraszám figyelembevételével. Egy-egy tematikai egységen belül megjelenő fejlesztési követelmények nézőpontja a célzott tanulói tevékenység, amelynek megfogalmazása folyamatcentrikus. Ezen belül a sok esetben megjelenő konkrét példák segítik az adott követelmény pontosabb értelmezését, így támogatva a kerettantervet felhasználó szaktanárokat a tanmenet megtervezésében, illetve konkrét ötleteket adnak fejlesztő feladatok megalkotásához. A példák tehát természetesen nem kötelezőek, csupán a további tervezést segítik. A kerettanterv összességében az adott iskolaszakaszokra fogalmazza meg a fejlesztési tartalmakat, a hozzárendelt óraszámokkal, amelyeknek csak a 90%-ára ad kötelező tartalmat, míg a fennmaradó 10% szabad felhasználást biztosít a helyi tervezés során. Művészetek tantárgy a Dugonics András Piarista Gimnáziumban a Művészetek tantárgy (kötelező) heti 2 óra/évfolyam órakeretének megosztása a következő: 11. évfolyam: 2 óra VIZUÁLIS KULTÚRA (osztályonként érdeklődési körnek megfelelő csoportbontásban) 12. évfolyam: 2 óra VIZUÁLIS KULTÚRA

A tanulók értékelése 11. évfolyam: A gyakorlatorientált munkában az értékelés nem a szóbeli feleletekre helyezi a hangsúlyt, hanem a diákok által létrehozott gyűjtőmunkára, kutatásra és alkotó munkára.

1. csoportmunka – vizuális problémák egymást segítő megoldása

2. egyéni munka – gyűjtőmunka, feladatok számítógépes megoldása, alkotás

A tantárgyi eredmények értékelése a hagyományos 5 fokozatú skálán történik. 12. évfolyam: Az első témakör értékelésénél a diákok által készített alkotásokra kell figyelni. A második és harmadik témakörnél 1. egyéni kutatómunka 2. feladatlapok 3. szóbeli felelet 4. témazáró dolgozat 5. projektmunka. A tantárgyi eredmények értékelése a hagyományos 5 fokozatú skálán történik. A tankönyvek kiválasztásának elvei 11. évfolyam: Egyénileg nem vásárolnak tankönyvet a diákok. A szemléltetést a gyakorlatorientált munkákhoz igazítjuk. Az iskola könyvtárába sikerült jó minőségű szakkönyveket beszerezni, tanárok, diákok használhatják ezeket. Rendkívül gazdag szemléltető anyag gyűlt össze az évtizedek alatt. VHS, illetve videó és fotó gyűjteményünk többszörösen lefedi a tanított anyag képigényét. Ezekhez a diákok is hozzáférhetnek. Legfontosabb szempont a jó minőségű elemző ábrák és adatok megléte, de mindennél fontosabb a jó minőségű színhelyes ábrák alkalmazása. A tantárgyi óraszámok 11. évf. 12. évf. Művészetek Vizuális kultúra 2óra A pedagógiai program értelmében A témakörök és óraszámok meghatározása úgy történt, hogy ezt az intézményi oktatásszervezési specialitást is figyelembe vettük. Jelen helyi tanterv az 51/2012. (XII.21.) EMMI

rendelet: 3. sz. melléklet: Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára 3.2.15.3 (Művészetek Vizuális kultúra) alapján készült. A kerettanterv által biztosított maximum 2 órás éves időkeretben meghatározott témakörökből határoztuk meg azokat a feldolgozandó témákat, melyeket a művészetek vizuális kultúra tantárgy céljai alapján intézményünkben fontosnak tartottunk. 11–12. évfolyam Vizuális kultúrából az alkotótevékenység gyakorlása ebben a szakaszban is fontos szerepet kap, amely egyrészt komplex, esetleges kutatómunkát igénylő feladatok megoldásával lehet hatékony, másrészt az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremt a lehetőségét. Továbbra is nagy hangsúlyt kap a kritikai gondolkodás, az önálló problémamegoldó gondolkodás, illetve a szociális érzékenység fejlesztése, amely a felnőtté válás folyamatában jó előkészítése a hiteles társadalmi beilleszkedésnek. E szakaszban a vizuális kultúra részterületei közül ismét a „Kifejezés, Képzőművészet” fejlesztési feladatai kerülnek előtérbe, míg a „Vizuális kommunikáció” és a „Tárgy- és környezetkultúra” fejlesztési követelményeinek aránya a korábbihoz képest némileg csökken. A tantárgy kultúraközvetítő szerepe továbbra is jelentős, ráadásul a sikeres érettségi vizsga fontos kritériuma az összegző, felhasználó jellegű tudás bizonyítása, így a művészettörténeti és művészetelméleti problémák, ismeretek összegző jellegű rendszerezése kiemelt cél. A gimnázium 11–12. évfolyamán a tanuló felismeri, hogy a különböző vizuális művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és az egyház kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a vizuális események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítani, többféle értelmezési kontextusban elhelyezni. A tanuló képes állóképi, plasztikai, mozgóképi és intermediális karakterű megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. Képes a média által alkalmazott álló- és mozgóképi kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására. Képes továbbá az épített és természeti környezet értékelésére, kritikai megítélésére. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Problémamegoldó tevékenységét nagymértékben a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

A helyi tanterv óraszámainak és a kerettanterv óraszámainak a viszonya Kerettantervi órakeret
Óraszám 11. évf. Óraszám 12. évf. 11-12. évfolyam 2 óra/hét (36 óra) 1 óra/

Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése 10 óra - -

Kifejezés, képzőművészet Ábrázolás és stílus 8 óra - 8 óra Kifejezés, képzőművészet

A művészi közlés, mű és jelentése 12 óra - 5 óra

Kifejezés, képzőművészet Korszakok, stílusirányzatok 18 óra - 18 óra

Vizuális kommunikáció A fotografikus kép nyelv 12 óra 12 óra - Vizuális kommunikáció Mozgóképi kifejezés 12 óra 12 óra –

Vizuális kommunikáció Tömegkommunikáció 4 óra - -

Vizuális kommunikáció Újabb médiumokkal való kísérletezés 12 óra 12 óra –

Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet 12 óra - -

Tárgy- és környezetkultúra Tervezés és fogyasztói szokások 4 óra - -

Tárgy- és környezetkultúra Tárgy és hagyomány 5 óra - -

Tárgy- és környezetkultúra Az épített, alakított környezet változásai 12 óra - -

11. évfolyam A 11. évfolyam céljai A mai társadalmi viszonyok között a „kor” követelményei szerint elengedhetetlen a modern képalkotó eljárások tanítása. A fiatalokat döntően ilyen hatások érik, az alkotások és tervezések döntő része elektronikus, digitális alkotás. Ahol ilyen képzés nem történik, ott a múltban gondolkodnak. Iskolánk célja a harmonikus személyiségfejlesztés. A múlt eredményei mellett a jövőre készítjük fel tanítványainkat. Feldolgozott témakörök és azok óraszámjai

Óraszám 11. évf. 2 óra/hét (72 óra)

Vizuális kommunikáció A fotografikus kép nyelv 12 óra Vizuális kommunikáció Mozgóképi kifejezés 12 óra

Vizuális kommunikáció Újabb médiumokkal való kísérletezés 12 óra

Részletes fejlesztési célok és követelmények Tematikai egység/ Fejlesztési cél Vizuális kommunikáció A fotografikus kép nyelve Órakeret 12 óra Előzetes tudás A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A fényképezés képalkotó lehetőségeinek ismerete és megértése. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása során. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A fotográfia műtípusainak, műfajainak ismerete és elemzése. Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok – A fotó mint a technikai képalkotás alapmédiuma főbb sajátosságainak megismerése, megértése (pl. „feltáró” beszélgetések, elemzések Henri Cartier-Bresson, Robert Capa, André Kertész műveiről megadott szempontok alapján). – A fotografikus látásmód, a médium sajátosságainak alkalmazása kreatív gyakorlatok során (pl. fekete-fehér és/vagy színes fotósorozat készítése digitális technikával megadott téma alapján, mint „Egy nap az életemből”, vagy „A lépcső”). – Technikai kép és szöveg kiegészítő alkalmazása komplex feladat kapcsán (pl. fekete-fehér és/vagy színes fotográfika készítése saját felvételek átalakításával – manuális vagy digitális technikával –, majd a kép felhasználása saját névjegykártya vagy fejléces Mozgóképkultúra és médiaismeret: A fotografikus technikával rögzített kép. Valóságábrázolás és hitelesség. Tömegtájékoztatás és demokrácia. Magyar nyelv és irodalom: A vizuális közlés verbális és nem

A levélpapír, boríték tervezése során), elsősorban az alkalmazott fotográfia gyakorlati szerepének felismerése céljából. verbális elemei. A nyelv mint jelrendszer. Irodalmi emlékhelyek, alkotói életművek fotódokumentumai. Informatika: az internetes közléstípusok tartalmi megbízhatósága és vizuális megjelenése. Kulcsfogalmak/ fogalmak Fotográfia kettős természete: reprodukció és manipuláció/"ábrázolat", reprezentáció, fotogenitás, fotószerűség, „fotós látásmód”, műfaj/műtípus/stílus a fotóművészetben, arculatterv, tipográfia, (fotográfika). Tematikai egység/

Fejlesztési cél Vizuális kommunikáció Mozgóképi kifejezés Órakeret 12 óra Előzetes tudás A technikai képalkotás lehetőségeinek ismerete és megértése. Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai A mozgóképi műtípusainak, a mozgóképi kifejezés eszközeinek megértése és felhasználása. Mozgóképi közlés tervezése, megvalósítása irányítással. Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok – A mozgóképi kifejezés fontos állomásainak megismerése, lényeges összefüggések megértése (pl. a film létrejöttének tanár által segített, tanulói feldolgozása, adatgyűjtés, illetve referátum összeállítása) a sajátos, mozgóképi nyelv megértése érdekében. – A film audiovizuális kifejezési módszereinek megismerése kreatív, kísérleti szemléletű gyakorlatokkal (pl. a „mozdulatlan kép megmozdul” – fényjáték megvalósítása egyszerű megoldások, eszközök, technika alkalmazásával, mint „szendvicadia”, diavetítők, lencsék, üvegdarabok, színezett fóliák többszöri módosításokhoz, videokamera-, projektor- és számítógéphasználattal, illetve hang hozzárendelésével a mozgóképhez). A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az audiovizuális értelmezés legfontosabb eszközeinek tudatosítása. – A kockánként beállított és felvett mozgóképi alapsajátosságainak megismerése kreatív gyakorlatok során (pl. tárgymozgatásos és/vagy pixillációs technikával pár perces film készítése megadott témából, műből kiindulva – egy fotográfia, fényképsorozat, vers, novella, zene, hangmontázs, egy hangulatos köztér, vagy írásban megadott téma, cím alapján – hang, zene hozzárendelésével, illetve készítésével a mozgóképhez) az animációs technika néhány fontos lehetőségének feltárása érdekében. Mozgóképkultúra és médiaismeret: Kultúra és tömegkultúra. A média funkciói. Nézettség-növelő stratégiák.

Sztárok. A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei. Ének-zene: a zene szerepe a médiában és a filmművészetben. Dráma és tánc: Mozgós kommunikáció. Metaforikus kifejezőeszközök. Jellemábrázolás.

Informatika: az internetes közléstípusok tartalmi megbízhatósága és vizuális megjelenése. Kulcsfogalmak/ fogalmak Technikai képfajta; fénykép, mozi/film, videó, fénymásolás, hologram, pillanatkép/fáziskép, vetítés, a mozgóképi sajátos (alap)eszközei, experimentális művészet, akció, Bauhaus, absztrakt film, VJ-kultúra, animáció, „kockázás”, tárgymozgatás, pixilláció, stoptrükk, történet, cselekmény, elbeszélés, kísérleti film, etűd, videoklip, (fényjáték), („szendvicadia”). Tematikai egység/ Fejlesztési cél Vizuális kommunikáció Az újabb médiumokkal való kísérletezés Órakeret 12 óra Előzetes tudás Nem vizuális természetű információk érzékletes, képi megfogalmazása. Bonyolultabb vizuális kommunikációt szolgáló megjelenések tervezése. Idő- és térbeli változások megjelenítése. A technikai képalkotás lehetőségeinek ismerete és megértése. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai A technikai médiumok (képalkotó) módszereinek megismerése. Komplex audiovizuális közlés tervezése. Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása. 10 óra

Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok – Az egyik médiumból a másikba való átkódolás egyszerűbb lehetőségeinek kipróbálása kreatív gyakorlatok segítségével (pl. „vizuális zen” létrehozása kotta „átformálásával” képpé, választott színes technikával) a mediális szemlélet kiterjesztése, a különböző médiumok közötti tartalmi, üzenetbeli összefüggések feltárása céljából. – A technikai képalkotás újabb, kísérleti megoldásainak felismerése, alkalmazása alkotó gyakorlatok során (pl. fotoelektrográfia készítése fénymásoló vagy szkennelő használatával, mozgó tárgyak, illetve testrészek másolásával és további elektronikus/digitális módosításával) a kortárs szemlélet erősítése érdekében. – A nem lineáris alapú média-szövegformák néhány formájának megismerése,

alkalmazása kreatív felhasználás révén (pl. hipertextre épülő vagy hipermédia szemléletű művek tervezése a világhálóra), a kevésbé bejáratos, asszociatív alapú gondolkodásmódok gyakorlása és tudatosítása céljából. – Az interaktivitás alapműködésének megismerése, feltárása a mozgóképi szövegben tervezési feladattal (pl. interaktívan, többféle módon bejárható videofilm szinopszisának és storyboard-jának elkészítése), a kevésbé ismert, új mediális-művészeti technikák megfigyelése, alkalmazása érdekében. Mozgóképkultúra és médiaismeret: Nem lineáris szövegformák. Internetes szövegépítkezés, hálózati kommunikáció, internetes tartalmak, online életforma. Ének-zene: a zenei mondanivaló más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása. Magyar nyelv és irodalom: hipertext. Informatika: Multimédiás dokumentumok.

Viselkedési kultúra az online világban, a hagyományostól különböző médiumok megjelenési formái. A globális információs társadalom. Kulcsfogalmak/ fogalmak Intermédia, kísérleti művészet, non-linearitás, hipertext, hipermédia, www, hálózati kommunikáció és művészet, interaktivitás, multimédia/hipermédia, új média és művészet, hibrid média, (posztmédia), (vizuális zene), (elektrográfia), („copy-motion” technika)

. 11 12. évfolyam

A 12. évfolyam céljai Az utolsó évben alkalom van összegző leltár készítésére. A humán tantárgyaknál tanultak kronológiai összevetésére. Az első két év gyakorlat orientált, tapasztalatszerző tanulmányai után inkább elemző, filozofikusabb irányba terelhetjük tanítványainkat. A város múzeumi gyűjteményeiben, kiállító tereiben, eredetiben elemezhetjük a műtárgyakat. Nem utolsó szempont a humán érettségikre való felkészítés. Feldolgozott témakörök és azok óraszámjai Óraszám 12. évf. 1 óra/hét (31 óra)

Kifejezés, képzőművészet Ábrázolás és stílus 8 óra

Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése 5 óra

Kifejezés, képzőművészet Korszakok, stílusirányzatok 18 óra

Részletes fejlesztési célok és követelmények Tematikai egység/ Fejlesztési cél Kifejezés, képzőművészet Ábrázolás és stílus Órakeret 8 óra

Előzetes tudás Megfigyelt téri helyzetek, forma, arány, fény és színviszonyok ábrázolása. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Megfigyelt téri helyzetek, fény- és színviszonyok adott vagy választott célnak megfelelő ábrázolása. Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok – Téri helyzetek megjelenítése különböző ábrázolási rendszerek használatával és transzformálásával (pl. látvány reprodukálása vetületi ábrázolásból perspektivikus vagy axonometrikus megjelenítéssel). – Az önárnyék és a vetett árnyék művészi kifejező elemként történő alkalmazása (pl. megvilágítás megváltoztatásával létrehozott változások megjelenítése grafikai, fotós eszközökkel). – Ábrázolási konvenciók megfigyelése és értelmezése a művészet történetében, illetve az adott vagy választott megjelenítési cél érdekében reprodukálása az alkotó munkában. Matematika: Modellezés, összefüggések megjelenítése. Transzformációk, adott tárgy más nézőpontból való elképzelése. Kulcsfogalmak/ fogalmak Téri helyzet, ábrázolási konvenció vagy ábrázolási rendszer, nézőpont,

horizontvonal, iránypont, rövidülés, vetületi ábrázolás, képsík, nézet, axonometria, egy- és két iránypontos perspektíva, önárnyék, vetett árnyék. 12

Tematikai egység/ Fejlesztési cél Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése Órakeret 5 óra Előzetes tudás A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemző módszerek alkalmazása. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Esztétikai minőségek megalapozott értékelése. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek összehasonlítása. A technikai képalkotás – fotográfia, mozgókép – műtípusainak, kifejezőeszközeinek ismerete, elemzése és képzőművészeti kapcsolódásainak megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok – Vizuális művészeti élmények közvetlen, személyes megtapasztalása (pl. múzeum-, kiállítás-látogatás), az élmények, tapasztalatok szöveges megfogalmazása. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: globális társadalmi és gazdasági problémák. Kulcsfogalmak/ fogalmak Múzeum, állandó és időszaki kiállítás. Tematikai egység/ Fejlesztési cél Kifejezés, képzőművészet

Korszakok, stílusirányzatok Órakeret 18 óra Előzetes tudás A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, és elhelyezése a megfelelő korban. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A művészettörténet főbb korszakainak összegző, lényegkiemelő jellemzése. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése különböző korokban. A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok témák illetve problémakörök rendszerezése és összegző ismerete. Esztétikai jellemzők megalapozott értékelése. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A technikai képalkotás lehetőségeinek elemzése és képzőművészeti kapcsolódásainak megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok 13 – Művészettörténeti korszakok (pl. ókor, korakeresztény, romanika és gótika, reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) műfajokra lebontott részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével. – Vizuális művészeti műfajok összehasonlítása több szempontból (pl. műtípusok szerint: életkép a festészetben és a fotóművészetben, portré a szobrászatban és festészetben). – A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpreszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével. – A 20. század második fele vizuális művészeti irányzatainak konstruktív, expresszív és konceptuális példáinak elemző vizsgálata. – A művészetben használt legfontosabb alkotói technikák (pl. egyedi és sokszorosított grafika, olaj vagy vizes alapú festmény) felismerése, a művészi kifejezésben betöltött szerepének elemzése. – Újmediális művészeti jelenségek konkrét elemző vizsgálata. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere. Magyar nyelv és irodalom: korstílusok, stílusirányzatok megnevezései, megkülönböztető jegyei, művészettörténeti párhuzamok. Könyvtárhasználat. Ének-zene: Művészet- és zenetörténeti összefüggések (korszakok, stílusok kiemelkedő alkotók, műfajok). Zenei befogadói tapasztalatok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak Korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, magasnyomás, mélynyomás, síknyomás, egyéni stílus, avantgard, avantgard irányzat, neoavantgard, posztmodern, kortárs képzőművészet, újmédia, intermedialis műfaj, eseményművészet, interaktív művészet, hálózati művészet. Ajánlott műtípusok, művek, alkotók Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, a részletes érettségi vizsgakövetelmény műlistája az irányadó a műtípusok, művek, alkotók szemléltetésére. E listában kronológiai sorrendben található a feldolgozásra ajánlott művek az őskortól napjainkig. A listában a képzőművészeti alkotásokon kívül jelentősebb, stílussteremtő tárgyak, tárgytípusok, fotók, népművészeti és Európán kívüli kultúrák műtárgyai és tárgyi emlékei is megtalálhatók. E listában szereplő tárgyakon és műtárgyakon kívül a szemléltetés anyagát tematikus módon is válogathatjuk.

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, illetve hangsúlyt kapjanak a magyar művészet- és építészettörténetben megtalálható leglényegesebb példák is. A részletes érettségi vizsgakövetelmény műlistájában ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további műtípusok és művek is felhasználhatók. A tananyag tematikus szempontú megközelítése esetében a válogatás fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében ne csak művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, építészet- és tárgytörténeti példák is bemutatásra kerüljenek, továbbá hogy adott esetben a magas művészet példáin kívül populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, illetve hogy tértől (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és időtől (pl. akár kortárs művek) független példák is szemléltessék a tananyagot. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk. A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén – Célrányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása. – A vizuális közlés, kifejezés eszközeinek önálló, célnak megfelelő használata az alkotó- és befogadótevékenység során. – Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében. – Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, egyszerű mozgóképi közlések elkészítése. – A médiatudatos gondolkodás magasabb szintjének elérése tömegkommunikációs eszközök és formák összetettebb, rendszerező ismerete alapján. – Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos és önálló alkalmazása az alkotótevékenységekben. – A tervezett, alakított környezet komplex értelmezése, reflektálva a társadalmi, környezeti problémákra is. – Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése. – Legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Az építészet legfontosabb elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak rendszerező ismerete. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése, összehasonlítása során a műelemző módszerek összetett, komplex alkalmazása az ítéletalkotás érdekében. – Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. – A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása. – Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról